

## ЖІНКИ-РОБІТНИЦІ В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ.

У всіх революційних рухах, ду і соціалізм та розуміє ту жінку тільки відбувалися в Росії, російські жінки чи то з класу буржуазії чи робітничої або навіть селянської відгравали завжди велику роль. Російський письменник Амфітеатров висловлюєся про них з призначенням до боротьби о визволенні пролетаріату з капіталістичної неволі: "Жінки навчали російський народ читати і писати; вони завели також нові методи навчання і зносили терпеливо тяжку але гігантську працю освідомлення цілого пролетаріату". Освободжені робітничої класи з яри буржуазії треба звільчувати в великій мірі праці російських жінок. Їх пошана і цілковите віддані себе справі, рівняли ся просто фанатизму, але власне завдяки сему вони спокійно зносили найбільше вирафоновані муки, якими наділяло їх царське правительство Росії. Через довгі роки ми бачили жінку-революционерку, яка дуже часто стояла навіть на дуже небезпечних постах. Жінки стегали на чолі тайних друкарень, виробляли печатні машини, приготували напади (бо існували обставини в Росії зводили до таких способів боротьби), вели агітацію між жовнірами, боролися на політичній крові барикадах. Всюди, де треба було відважного серця, а певної руки, там завжди ми стікали революционерку, яка пала відвагою, енергією, яка кожної хвилини готова була віддати своє життя за святу справу пролетаріату.

Після упадку царату революционерки не полишили рядів боевого пролетаріату. Правда, хитра буржуазія вступила була хвилею отуманити певне число жінок, організувати з них "Батальон Смерті" і висилаючи його проти революційного пролетаріату. Але з упадком буржуазної демократії, повстали нові ряди революционерок з народних мас і вони власне змогли в великій мірі роздуть іскру революції, яка бухнула полум'ям, обняла цілий пролетаріат. Стражджіння в тихих заводах в Петрограді пошкодили буржуазію, а по міст дуже багато большевистичкої революції в жовтні 1917 року. Їхні демонстрації, коли вони йшли збитою масою середнього міста, була немов сигналом до пролетарської революції в Петрограді.

Немає отже нічого дивного, що російські жінки стають тепер в ряди червоної армії. Правда, вони не твоять особливих відділів, але сповнюють свої обов'язки в ратникових відділах армії. Тисячі з них діставили відповідні інструкції вступили до корпусів санітарних і шпитальних відділів. А тут праці не бракує ніколи. Вони є дочками не бояни, а відважні героїні. Вони не ждуть на кінець битви, або наступ своїх військ, а рятують ранених під градом кулі. Вони превертують життя тим червоном борцям, котрі не діставши скорішої допомоги згинув би на полі битви.

І поза боевим фронтом жінки віддають просто несеїні услуги в арсеналах, складах поживни, транспортній, на почта, військових бюрох, а навіть як пілани з депешами. Всюди віддають жінки свої сили і працю в обороні совітського правительства. З охотою піддають ся військової дисципліні, бо знають, що таким робом скріпляють систему пролетарської держави.

А вже здається, що на полях просвіти жінки працюють та ж найбільше. Червона армія достарчає кожному своєму відділові книжок, часописів і приміщення для читання, дискусій і відпочинку. І тут жінки знова віддають свою величезну услугу. Робітничо-селянське правительство старале зробити з червоноармійців інтелігентів, з почутем честі карі пролетарські ряди. І для цього іншій червоноармійській високої цінності честь і привілей боротьби за свободу.

Кістяк з перед 200,000 літ.

СКАТС БЛОФ, Неб., 21. жовтня. — Е. Г. Барбур, професор стейтсового університету віднайшов вчора кістяк передісторичного звіряти, яке живе на нашій землі поверх 200,000 літ тому назад. Кістяк викопано принагідно з землі на фармі Куке, близько Скатс Блоф. Він буде приміщений в університетський музей.

## ВОСКРЕСЕНС.

(Легенда.)

І.  
Раз було так: В тюрмі карав ся раб,  
Прибита, поневолена людина.  
Як ціла ніч і біла божа днина  
На спину зігнуту спався гаран.

В мерзкій дірі під сторожею крат  
Співав про силу непропащу духа.  
Та спів дразнив вразливі царські вуха —  
І одного дня в тюрмі спустив ся кат.

І вирівав йому бутний язык  
І світа сонця погасив на віки.  
Сиділи ся скріплені повіки  
І в тиші снів розвив ся і зник.

А все таки... А все таки з тюрми... добув ся крик.

І.  
І все таки той крик лунав з п'їтми  
І йшов у світ, великий і болючий,  
В палатах тряс ся в злості цар мотушич,  
Так, як ніколи ще давними літми.

Дворяни, слуги мерди з переляку,  
(Умерло, кажуть, шось пів міліона)  
А крик ішов, як повний гомін дзвона,  
Ішов у світ крізь стужу, дош і мрак.

А була ніч... І мхари грубим звоєм...  
Вкривали землю. По країні томній  
Сиділи ся нещастя і злиднів мари.

Та стало ся, що сонце перебоєм  
Пішло на тьму, заховану в тумані  
І ясний промінь перерізав мхари.

І.  
А промінь сонця перерізав мхари  
І впаав на плиту каменного гробу,  
Що оповитий у важку жалобу.  
Скривав внутрі страшну нелюдську кару.

І силою всевладного пожежу  
Стопив кору каміня, глини й траму  
І вдер ся в темну, чорну, стужу яму  
І блиснув сльозам весняного чару.

І втер ся в хлань очей сльозив крівавих  
І свердував заплющені повіки  
Палив огнем закар думок плюгавих.

Аж тріснув зір з осліпленої ями,  
Скрістились сльози, як жемчуг великі,  
На землю впали і зійшли квітками.

(Гал. Комунист.)

Василь Бобинський

## ДОКУМЕНТ.

Варшавська рада жовнірських делегатів.

Жовніри у відповіді Пласу-ському!

Начальнику і Вождю Капіталістичної Польщі!

Під сильними ударами червоної армії робітників і селян Совітської Росії і Радянської України і при значній допомозі робітників Західної Європи захитала ся і розпала ся на каваки контрреволюційної польської армії, котрі гнались вглуб Совітської Росії і України для оборони шляхоцьких маєтків, для грабінжів і заборччів ший.

В переполоді і паніці біжать розбиті полки, дивізії і цілі армії, ошалілі з болю і терпіння.

А розмір поразки утікаючої армії побільшають українські, білоруські і литовські селяни, котрі закускували Твого "визволення" виписаною їм кров'ю на хребтах наганями, палками і тортурами руками Твоїх офіцерів, жандармів, урядників і повертаючих до своєї землі, до своєї власності ділячків, фабриканти і банкири. Нині ті селяни ахопили за оруже, за видалі коси, щоби пімстити свої страшні кривди.

І леть ся потоками, у взаємній боротьбі сердечна кров робітників і селян польських, російських і українських. Леть ся, бо Ти, стократно проклятий володільцю з Бельведеру в своїй пиді і зєсліпленю, послушний розказам буржуазії своєї і заграничної не хотів заключити мира з Совітською Росією і Україною, хоч той мир завше Тобі пропонували їх робітничі правительства. Бо Ти постановив знищити Радянську Україну, щоби міг там правити Твій камрат Петлюра, послушний слуга шляхти і польсько-української буржуазії.

Аж врешті вибила година суду над грабінжниками, найзанижшими і контрреволюціонерами!

В ту першу страшну годину суду бачиш з переляком,

що іде за нею друга година суду, година повстання революційних жовнів і робітників проти Тебе, Твоїх генералів і цілої зграї шляхоцько-капіталістичної Польщі. І звертаєш ся до нас, жовнів, з відозвою, як президент Ради Оборони Держави, як військовий диктатор.

Чого хочеш, до чого нас накликаєш?

Кажеш нам не жалувати нашої крові, не шадити нашого життя. Згода! Але в ім'я чого? В ім'я повалення большевизму! То значить кажеш нам умирати, щоби шляхта, фабриканти, банкири наново правили Росією і Україною. Кажеш нам боронити тих білорусько-українсько-литовських земель, котрі Ти видер в робітників і селян тих країв. Кажеш нам врешті боронити нашого дому неволі, капіталістичної Польщі, аби в ній далше продовжувала своє кроваве панованне буржуазія. А в заміну за те обіцяєш, що зробиш з Польщі ясного дім, в котрим щасливі і вільні жити будемо разом з цілим працюючим народом. Обіцяєш, що будеш давати за наші родини, обіцяєш, що коли вернемо з війни, як інваліди, коли за капіталістичні інтереси втратимо очі, руки, ноги, обдаруєш нас власним варстатом праці. А що би знова вдержати широкі маси жовнів в темноті на взір Юденічів, Колчаків, Денікінів, на взір "двогрозівців" цілого світа, оклеветуєш і очорнюєш соціалістичні правительства Росії і України правительства робітників і селян.

Даремні Твої зусилля Юзифе Пласуський! Памятаємо передовсім, що Ти є зрадником і запрудником, ренегатом і відступником робітничої справи. Знаємо, що Ти є запродавцем з душою і тілом своїм і чужим капіталістам.

Адже-ж не ясный дім будувати Ти дотепер в Польщі, але кроваві, душні, холодом і голодом для людю зважачи везиш. Рай для ласкари, спекулянтів, дідичів, банкірів і фабрикантів. Притулок для генералів і царських поспіваків. Твердило імпері-

алістичної польської реакції і здійснене мрій всієї контрреволюційної буржуазії Заходу. Замість вільної Польщі, створив Ти Польщу жандармів — Польщу грабінжників і найзидників, — Польщу, яка накладає кайдани на сусідні народи — Польщу контрреволюції.

Наші родини вже також да безпечені!

Твій паскарський Союз ухвалив кількадесят марок місячної заповомги для наших старих матерій — суму, вистарчаючи на купно доброго шнурка, на котрім могли би повісити ся.

Інваліди також вже дістали власні варстати праці в виді жебрацьких торб і в виді олова, котрим Ти частував їх на вулицях Кракова. Те саме Ти хотів зробити з демонстрацією інвалідів у Варшаві, але зєслилася Твоя зброяна рука, коли Ти побачив, що інваліди готові впасти трупом і не уступити.

Хто-ж отже з нас повірив твоїм відзовам і приреченням? І що ж би Ти міг зробити за нас, якбиш навіть і захотів? Ти, котрий є тільки невіляником Романа Дмовського, вождя польських обшарників і капіталістів!

Находить — скоро мусить надійти друга година суду, в котрій ми, жовніри, спільно з робітниками сіа і міст, звернемо цілу твою силу проти Тебе, проти Твоїх офіцерів, проти цілої капіталістично-шляхоцької зграї в Польщі, а тоді скінчить ся злочинна війна, тоді скінчить ся розбійниче правління в Польщі, скінчить ся Твоя ганебна роль.

Польща стане тоді дійсно ясным і вільним домом, в котрім господарем буде польський робітничий народ в союзі з працюючим народом цілого світа. Буде се Польська Республіка Рад, без капіталістів і без діличів.

За таку Польщу присягаємо бороти ся, таку Польщу любимо, таку Польщу здобуємо, без огляду на Тебе, без огляду на рідну і чужу буржуазію. В ім'я такої Польщі закликаємо союз з робітниками полками червоної армії Совітської Росії і Радянської України, в котрих бачимо лицарів визволення усього працюючого народу з капіталістичного ярма.

Ти творив союз богачів проти народа — і програв.

Ми творимо братерський союз робітників і селян Польщі і України і Росії і цілого світа проти капіталістів — і победимо!

Хай живе червона армія Совітської Росії і Радянської України!

Хай як найскорше повстане і живе польська червона армія!

Хай живе союз і братерство робітників, селян і жовнів Польщі, Росії і України!

Проч з війною проти Совітської Росії і України!

Хай живе війна робітників, селян і жовнів проти капіталістів!

Хай живе Польська Республіка Рад!

Варшавська Рада Жовнірських Делегатів.

Варшава, в липні 1920 р.

## В СОВІТСЬКІЙ РОСІЇ.

Червоні офіцери.

ХРИСТІЯНІЯ, 4. жовтня. ("Роста", Відень). — З Москви доносять: Сьогодні свято кавчані закінченню військового шкільного курсу, який дав червоної армії новий відділ червоних офіцерів. На думку знатоків, мілітарне і стратегічне вишколене офіцерів є бездоганне.

ШТОКГОЛЬМ, 4. жовтня. ("Роста", Відень). — З Москви доносять: "Известія" порівнують командантів нової червоної армії з командантами старої російської армії і з гордістю вказують на велике число пролетарських офіцерів, що покінчили науку в совітській мілітарній академії.

## Текстильна Індустрія.

Бавовинно-прядильні фабрики московського округу заосмтрюють ся в достаточній

мірі бавовною, яку привозять з Персії, Туркестану і Кавказу через Астрахан і Самару. Від 20. серпня до 20. вересня в одній лише Самарі навантажено було 1.000 вагонів бавовни. З початку біжучого року через Самару перейшло на бавовинно-прядильні фабрики поверх два міліони пудів бавовни. В фабриках настільки заготовлено тепер бавовни, що вони можуть працювати без перестанку цілий рік.

## Привіт Калініну від Кіпрізія.

КАЛІМІКОВ. — До голови В. Ц. В. К. М. І. Калініна надіслано телеграму слідуючого змісту:

"Перший Калімовський Повітовий Зїзд Совітів Р. К. К. К. І. кіпрізьких депутатів У. Радської губернії вїтає в вашій особі провідника селянської бідноти. Комітет підчеркує єдність селянської бідноти з міським пролетаріатом і доложить всіх зусиль для закріплення совітської власти в кіпрізькій темній відсталій масі. Президія Зїзду Оренбурга і Калімікова.

В Петрограді совіти видають часопис для малограмотних в числі 20.000 примірників.

## ВРАНГІВСЬКИЙ ТЕРОР.

МОСКВА, 25. вересня. ("Роста", Відень). — З Севастополя (Крим) доносить: Воєнна рада ген. Врангя засудила на смерть моряків Юзенка і Гомтева за большевистську пропаганду серед флоту ген. Врангя. Їх обвинено в змові проти офіцерів, яких мало ся арештувати а кораблі справити до Одеси, до большевистів.

## ШТОКГОЛЬМ, 19. вересня.

("Роста", Відень). — З Москви під датою 18. вересня доносять: До "Известій" пишуть з Тіфлісу: В Ялі (яка є під контролею Врангя), арештовано 50 членів товариства комуністичної молодіжні і віддано воєнному судови. В Сімферополі вже тричі публічно переведено екзекуції над комуністами.

В Севастополі віддано поведому судови 23 комуністів; 11 з них розстріляно.

## БУКАРЕШТ, 26. вересня.

("Роста", Відень). — З Севастополя доносять: Як вислід репресій зі сторони правительства Врангя проти робітників і їх організацій, дається чути чимраз то більше невдоволене серед робітничих мас на території занятій Вранглем. Гроза генерального страйку з кожним днем стає більш серйозною.

Революційний рух скорим ходом поширюєть ся на Вранглевій території. Вже много разів вибухали бунти в його армії. Кубанські козаки сформували 4 совітські батальйони і непокоять армію Врангя.

Поліція арештувала революціонера Сапейка, що мав зорганізувати чотири революційні товариства на Криму. Чотириох комуністів обвинено в ширеню революційної пропаганди розстріляні в Севастополі поспіаки Врангя.

Кавказські робітники і селяни радо зголошують ся до армії проти Врангя.

## ХРИСТІЯНІЯ, 4. жовтня.

("Роста", Відень). — З Москви під датою з 3. с. м. доносить: Кавказські робітники з великим пожертвоуванем зголосили ся до червоної армії, скоро розійшла ся чутка, що Врангель грозив виландуванем війська на побережу Кавказу. Вони сейчас зрозуміли небезпеку, яка їм грозить на случай наступу Врангя на Кавказ. В самім Катеринодарі зголосило ся поверх 8.000 добровольців. І прочі міста перейшли всьїх надії військової мобілізаційної централі.

Коли селянський конгрес о держав вістку про висаджене війська на побережу Кавказу, він перерізав ухвалу, щоби всіх селянських робітників віддати до розпоряджистости червоної армії, що в протягу шістьох днів було переведене. Таку саму ухвалу прийняли робітники в зєлізних і ткацьких заводах.

Мобілізацію в Сочі і Туапсе розпочато сейчас після одержання вістки і в протягу трох днів зовсім скінчено. Тамішні професійні союзи змобілізували всіх членів без огляду на вік і родинні відносини. Не трапило ся ані одного случая зломаня карнотости.

Совітська старшина брала живу участь в тверденні відділів добровольців. Перші відділи відіхали з обох міст в дві години після алярму в добрім порядку і добре уоружені. Замітне є, що добровільна мобілізація випередила мобілізацію уряду.

Товариші! Пам'ятайте про пресовий фонд для "Укр. Роб. Вістий"!

## В ПАМ'ЯТЬ ТРЕТОЇ РІЧНИЦІ

ЗАСНОВАННЯ ПЕРШОЇ РОБІТНИЧОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕПУБЛІКИ

устроюють

Український Робітничий Дім і Російський Прогресивний Клуб

НЕДІЛЮ, 7-го ЛИСТОПАДА, О ГОД. 2:30 ПО ПОЛ.

в Українськїм Робітничім Домі

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ-МІТІНГ

з цікавою програмою, в котру увійдуть промови, музикально-вокальні продукції і деклямації.

Товариші Робітники! Зберіть ся всі разом відсвяткувати сей пропам'ятний день нашої великої робітничої побди.

## ПЕРШИЙ РАЗ В ЕДМОНТОНІ.

Товариство Самообразованія м. Т. Шевченка в Едмонтоні відграв

в суботу 13. листопада в Укр. Грек.-Кат. Домі

славу драму в 4-ох діях і 5-ох відслонах з співами і танцями

п. н.

"МІЖ БУРЛИВИМИ ФІЛЯМІ".

Приходить як найчисленніше!

## ПРЕДСТАВЛЕНА В УКР. РОБІТНИЧІМ ДОМІ

В СУБОТУ 6. ЛИСТОПАДА

Драматично-Співацьке Товариство ім. І. Котляревського

— відіграє —

надзвичайно чудову драму з співами і танцями

в 4-ох діях П. Кішенка п. н.

"БЕЗБАТЧЕНКО"

Увага! Дітям до 12 літ вступ заборонений.

КУРТИНА ПІДНОСИТЬ СЯ ТОЧНО 8:30 ВЕЧЕРОМ.

Ціни місць: 75, 50 і 35 центів.

В СУБОТУ, 13. ЛИСТОПАДА С. Р.

Драматично-Співацький Кругок Укр. Робітничого Дому

— відіграє —

нову дуже гарну драму в 4-ох діях і 5-ох відслонах п. н.

"СМЕРТЬ АБО ВОЛЯ"

ЗА ПОДРОБИЦЯМИ СЛІДІТЬ В ОГОЛОШЕННЯХ.

Тикети на всі представлення можна купити вчасніше в Укр. Робітничім Домі.